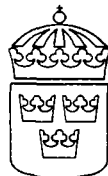

Jordbruksutskottets yttrande

1989/90:JoU8y

Regionala utvecklingsinsatser till
jordbruk och företag i kombination med
jordbruk

1989/90
JoU8y

Till arbetsmarknadsutskottet

Jordbruksutskottet har den 10 maj 1990 beslutat att med eget yttrande överlämna proposition 1989/90:146 om livsmedelspolitiken vad avser förslag till anslaget D2. Regionala utvecklingsinsatser under tionde huvudtiteln samt motionerna 1989/90:Jo62 yrkande 3, 1989/90:Jo68 yrkande 34, 1989/90:Jo73 yrkande 3, 1989/90:Jo77 yrkande 31, 1989/90:Jo84 yrkande 3, 1989/90:Jo89 yrkande 4, 1989/90:Jo94 yrkande 4, 1989/90:Jo97 yrkande 4 och 1989/90:Jo270 yrkande 18, till arbetsmarknadsutskottet för beredning under förutsättning av detta utskotts medgivande.

I samband därmed får jordbruksutskottet anföra följande.

Den livsmedelspolitiska propositionen

I propositionen läggs fram förslag till en ny livsmedelspolitik. Förslaget innebär att prisstödets roll som livsmedelspolitiskt medel tonas ned, medan direkta medel för att nå målen angående miljö, landskapsvård, regional fördelning och beredskap förstärks. Nuvarande jordbruksprisreglering bestående av ett gränsskydd och en intern reglering upphör den 1 juli 1991. Därefter skall priserna på de i dag jordbruksprisreglerade produkterna endast skyddas med hjälp av ett gränsskydd. För vissa produktionsgrenar föreslås att de interna regleringarna avvecklas stegvis med början den 1 juli 1991, medan andra regleringar förenklas men behålls i avvaktan på resultatet av internationella förhandlingar. Den framtida nivån på gränsskyddet görs avhängig resultatet av de pågående GATT-förhandlingarna. För att underlätta anpassningen till de nya förutsättningarna lämnas förslag till övergångsåtgärder.

Förslag läggs också fram om åtgärder för att stärka livsmedelspolitikens regionalpolitiska profil, bl.a. om ett utökat glesbygdsstöd med 100 milj. kr. som särskilt går till kombinationsföretag där jordbruket ingår som en del, och om ett fortsatt prisstöd till jordbruket i norra Sverige. Prisstödet föreslås öka med 6% budgetåret 1990/91.

Jordbruksministern anför i propositionen bl.a. följande om glesbygdsstöd och regional projektverksamhet. Det s.k. åtgärdsprogrammet för jordbruket i norra Sverige inleddes den 1 juli 1987 och har pågått under en planerad treårig programperiod 1987/88—1989/90. Lant-

bruksstyrelsen har under denna period disponerat 245 milj. kr. för genomförandet av programmet, vilket i huvudsak skett vid lantbruksnämnderna i de sju nordligaste länen.

Medlen har använts för investeringsstöd till jordbruk och kombinationsverksamheter, utvecklingsprojekt, forskning och utveckling samt utbildning och rådgivning. Erfarenheterna av programmet är goda och har inneburit en värdefull stimulans för fortsatt verksamhet och sysselsättning i jord- och skogsbruk samt i s.k. kombinationsföretag. Ett av syftena med åtgärdsprogrammet har varit att upprätthålla produktionsnivån i norra Sverige.

För egen del anser jordbruksministern att det är mycket viktigt att dels göra en utvärdering av åtgärdsprogrammet för jordbruket i norra Sverige, dels ta till vara de erfarenheter som har gjorts vid myndigheter, organisationer och hos företagare i samband med programmets genomförande. Det utvecklingsarbete som även i fortsättningen måste bedrivas för att bevara jordbrukets livskraft i norra Sverige bör gå vidare med väsentliga delar av åtgärdsprogrammet för jordbruket i norra Sverige.

Jordbruksministern anser att jordbruket i glesbygden bör kunna få stöd till såväl investeringar i jordbruket som s.k. kombinationsverksamhet, t.ex. småskalig förädling. Genom den föreslagna höjningen av medlen för regionala utvecklingsinsatser skapas förutsättningar för utökad projektverksamhet med inriktning på jordbruks- och kombinationsföretag.

Samtidigt som det treåriga programmet för särskilt stöd till jordbruket i norra Sverige upphör bör en ytterligare förstärkning av tionde huvudtitelns anslag D2. Regionala utvecklingsinsatser göras. Eftersom detta anslag inte är tidsbegränsat förstärks härigenom möjligheterna att stödja jordbruksföretag med kombinationsverksamheter. I samråd med industriministern föreslår jordbruksministern en utökning med 100 milj. kr. För budgetåret 1990/91 bör emellertid av detta belopp 28 milj. kr. anvisas som stöd till sockerbruken på Öland och Gotland under ett särskilt anslag.

Med hänvisning till det anförda föreslås i propositionen att riksdagen anvisar 72 milj. kr. under anslaget D2. Regionala utvecklingsinsatser för de ändamål som här redovisats, utöver vad som föreslagits i proposition 1989/90:75.

Motionerna

I några motioner föreslås en höjning av det regionalpolitiska stödet. Enligt motion Jo68 (vpk) yrkande 34 bör riksdagen anvisa 193 milj. kr. till lantbruksstyrelsen för att fortsätta det särskilda åtgärdsprogrammet för norra Sverige i ytterligare tre år samt utvidga detta till södra och mellersta Sverige. Ett motsvarande yrkande, om 200 milj. kr., framlade motionärerna i den fristående motionen Jo270 yrkande 18.

Enligt motion Jo77 (c) yrkande 31 bör det speciella regionalpolitiska bidrag som föreslås i propositionen till kombinationsverksamhet för jordbruksföretagen höjas från 100 milj. kr. till 200 milj. kr. Motionär-

terna anser att bidragen skall kunna utnyttjas i hela landet, eftersom södra Sveriges skogs- och mellanbygder har stora behov. Motsvarande yrkanden framställs i motionerna Jo62 (c) yrkande 3 och Jo94 (c) yrkande 4. Enligt motionerna Jo73 (c) yrkande 3, Jo84 (c) yrkande 3 och Jo89 yrkande 4 bör riksdagen anvisa 200 milj. kr. under anslaget, varav 100 milj. kr. bör gå till skogs- och mellanbygderna i södra och mellersta Sverige. Även i motion Jo97 (c) yrkande 4 föreslås att stöd kan ges i södra och mellersta Sverige.

Utskottets överväganden

Utskottet delar jordbruksministerns mening att det treåriga programmet för särskilt stöd till jordbruket i norra Sverige, vilket nu upphör, inneburit en värdefull stimulans för fortsatt verksamhet och sysselsättning i jord- och skogsbruk samt i s.k. kombinationsföretag. Utskottet har ingen erinran mot regeringens förslag till ytterligare förstärkning av anslaget till regionala insatser under tionde huvudtiteln. Eftersom detta anslag inte är tidsbegränsat och inte heller är begränsat till användning i norra Sverige förstärks härigenom möjligheterna att stödja jordbruksföretag med kombinationsverksamheter. Beslut om fördelningen av dessa medel på de olika länen bör ankomma på regeringen. De nya länsstyrelserna i vilka de nuvarande lantbruksnämnderna kommer att ingå som en integrerad del bör sedan fördela anvisade medel. Utskottet fäster stort avseende vid att medlen används för att stärka jordbruksnäringen och till verksamheter som drivs i kombination med jordbruksföretag.

När det gäller stödets omfattning förordar utskottet att riksdagen anslår medel i enlighet med regeringens förslag. Anslaget D2. Regionala utvecklingsinsatser under tionde huvudtiteln bör således utökas med 100 milj. kr. för att stödja jordbruk med kombinationsinsatser. För budgetåret 1990/91 bör av detta belopp 28 milj. kr. anvisas som stöd till sockerbruken på Öland och Gotland under ett särskilt anslag. Som jordbruksministern anför kan i framtiden även jordbruk utanför glesbygdsområdet ha behov av utvecklingsinsatser.

Utskottet är icke berett att biträda de förslag om ytterligare höjning av anslaget m.m. som framförs i motionerna resp. om annan anslagskonstruktion. Som framgår av det anförda är anslaget inte begränsat till användning i norra Sverige. Motionerna får således i den delen anses tillgodosedda.

Stockholm den 17 maj 1990

På jordbruksutskottets vägnar

Karl Erik Olsson

Närvarande: Karl Erik Olsson (c), Hans Gustafsson (s), Håkan Strömberg (s), Sven Eric Lorentzon (m), Lars Ernestam (fp), Martin Segerstedt (s), Jan Fransson (s), Margareta Winberg (s), Åke Selberg (s), Ingvar Eriksson (m), Bengt Rosén (fp), Lennart Brunander (c), Annika Åhnberg (vpk), Åsa Domeij (mp), Kaj Larsson (s) och Carl G Nilsson (m).

1989/90:JoU8y

Avvikande mening

Höjning av anslaget

Karl Erik Olsson och Lennart Brunander (båda c) samt Annika Åhnberg (vpk) anför:

Enligt vår mening bör riksdagen bifalla motionerna Jo77 yrkande 31 och Jo270 yrkande 18 samt anvisa 200 milj. kr. under anslaget. Det speciella regionalpolitiska bidraget till kombinationsverksamhet för jordbruksföretag bör alltså höjas från 100 till 200 milj. kr. Bidraget skall utnyttjas i hela landet och bör fungera efter samma regler som det särskilda stödet till norra Sverige. I södra Sveriges skogs- och mellanbygder föreligger stora behov. Därmed tillgodoses i väsentlig mån även motionerna Jo62 yrkande 3, Jo68 yrkande 34, Jo73 yrkande 3, Jo84 yrkande 3, Jo89 yrkande 4 och Jo94 yrkande 4.